

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère

Mogvntiæ, 1617

Cap. 8. De mutatione, & diminutione satisfactionis accertatæ à Pœnitente,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78322](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78322)

nis genus non prodesse ei pro quo fit, nisi sit absolute paratus exequi per se id, quod iuste ipsi iniuratum est: quia ad id obligatur per propria verba *cap. Omnis vtriusque sexus*. Secundo addit, eum cuius satisfactionem alter in se suscepit nec implevit, manere obnoxium eidem satisfactioni; ac proinde si ante illam impletam moriatur, non euolare statim in paradisum. Pro qua facta ratio: quia nemo in paradisum ingreditur, nisi sit extra debitum quod contraxit peccando in Deum. Is vero, de quo agimus, manet in debito poenae; cum ad liberationem à tali debito, non sufficiat voluntas satisfaciendi; sed requiratur ut opus ipsum per quod satisfactio fit, praestetur. Quod debent iudicere qui in se susceptas defunctorum satisfactiones differunt: vel qui illa, quae per se implere possunt in satisfactionem pro suis peccatis, differunt post suam mortem peragenda per eos quos instituent heredes.

Tertio addit *idem ad huc num. 5.* satisfaciendum pro alio, mereri quidem pro seipso, non item pro alio (quod proprium est Christi ex D. Thomae sententia recepta, *teste Nauarr. in comm. de indulgentiis notab. 23. num. 5.*) non tamen eadem opera satisfacere pro seipso: quoniam in satisfactione attenditur aequalitas iustitiae, opusque illud iuste impositum in satisfactionem, ita aequatur reatu pro quo imponitur; ut iustitia non patiarur ad alterius compensationem extendi.

Ceterum in hac re commendatum habere debet Confessarius, ut non facile, sed iusta tantum & necessaria de causa satisfactionem per alium implendam imponat; memor quod talis modus nec adeo vltatus sit in Ecclesia, nec multum accommodatus ad huius Sacramenti suum, cui satisfactio ipsa debet per modum medicinae seruire: neque multum consensaneus eiusdem institutioni, quae pro materia illius requiritur actus Poenitentis; nec satisfactio per alium, sit Poenitentis nisi per accidens: nimirum quod ea ex ipsius intentione & petitione exerceatur: prout explicat Suarez in *citata sect. 9. num. 4.*

QVÆSTIO III.

An Confessarius possit Poenitentem obligare ad satisfactionem impositam, prius implendam quam absoluat.

83. **H**Æc explicanda est distinctio, sicut Suarez explicat, in *memorata distinct. 38. sect. 7. num. 7.* nempe si sermo sit de satisfactione ut est peccati vindicta, Confessarium nihil tale posse per se loquendo; quia nullum ius ad id habet, nec iustam causam: dato quod poenitens satisfactionem impositam acceptet, nullaque detur sufficiens ratio existimandi, quod non sit illam adimpleturus. Cuiusmodi ratio si daretur, oporteret differre absolutionem: perinde ac cum poenitentiam in aliqua priore confessione impositam aliquis inique, ac scilicet omisit. Quamquam ut in hoc casu, sic in illo opus est prudentia, quæ videatur quid ad Dei gloriam & proximi utilitatem magis expediat. Sin autem sermo sit de satisfactione, ut medicinalis est, & necessaria ad exeuendum à statu peccati, ut censetur restitutio damni illati, & euitatio consuetudinis personæ suspectæ: Confessarium cum expedire iudicauerit, negare posse absolutionem Poenitenti, donec talem poenitentiam impleverit. Ratio est: quia tunc potius agit de cõdigna dispositione ad remissionem peccatorum, quam de satisfactione pro poena in Purgatorio luenda; neque præceptum, quo talis satisfactio imponi debet à Confessario, tam est inductiuum nouæ obligationis, quam declaratiuum obligationis, cui Poenitens subicitur de se, ut possit moraliter constare de ipsius dispositione, ac sufficienti proposito vitandi peccati in posterum.

QVÆSTIO IV.

An necesse sit satisfactionem implere in statu gratiæ.

84. **P**RO huius explicatione Suarez in *seq. sect. 8. tria docet* Primum est, quod plenius tractat Abulensis ad *6. cap. D. Mat. quæst. 33.* satisfactio factam in peccato mortali, sufficere ad integritatem Sacramenti poenitentiae, & ad implendam obligationem à Confessario impositam: quia Confessarius tantum præcipit opus, non autem modum: unde fit, ut ad il-

lius, sicut & aliorum præceptorum impletionem, perfectio operis sufficiat, etiam si ipsum fiat extra charitatem: Imo ut idem Suarez addit etiam si ipsum male fiat sitque peccatum ex aliqua circumstantia: ut si ieiunium imponatur & poenitens in quantitate cibi aut potus excedat prandendo. Dummodo enim formam ieiunii seruet, præceptum de ieiunando sibi inpositum implebit secundum illud quod pertinet ad substantiam ieiunii.

Secundum est, satisfactionem impletam in peccato mortali, quam diu is status perseuerat, non fortiri effectum suum remissionis poenae temporalis debita peccatis confessis. Ratio est: quia cum talis effectus sit supernaturalis, utpote aliquo modo præparans hominem ad gloriam (nempe remouendo aliquod illius impedimentum, quod est reatus temporalis poenae luendæ post remissum reatum culpæ) non est cur is ipse effectus conferatur alteri, quam ei qui Deum iustis dispositus est ad gloriam adipiscendam: qualis non est inquinatus peccato mortali.

Tertium est, difficultatem magnam esse, An talis satisfactio facta in statu peccati mortali, fortitur effectum ex opere operato, seu ex merito passionis Christi, quando is qui fecit, restitutus fuerit statui diuinæ gratiæ. In eo autem discutendo haerere, non est nostri, sed scholastici instituti. Satis ergo sit monere: partem affirmantem, quæ favorabilior est, non catere probabilitate, ut videre licet apud memoratum auctorem *ibidem num. 5.* alios idem tenentes citantem: ac bene monentem considerandum esse, quod licet opus illud satisfactorium, ut est opus operantis, sit mortuum, nec renouiscere possit & diuinæ gratiæ effectum fortiri: tamen ut est opus Sacramentale, & applicatio meritorum seu satisfactionis Christi, semper esse opus ex se viuum, etiam si ratione subiecti quodammodo mortificatum, non possit in illo diuinæ gratiæ effectum habere secundum præsentem dispositionem. Itaque sicut bona opera per peccatum mortale mortificata renouiscunt, remoto per poenitentiam ipso peccato: ita satisfactio Sacramentalis facta in peccato mortali, ablato eodem peccato, incipit habere suum effectum.

Explicationem quaestionis, An ei qui non implevit satisfactionem à se acceptatam, si sufficiat confiteri peccatum suæ omissionis, an vero debeat repetere totam confessionem propter quam imposita fuit, habes in præced. libro 6. num. 167.

Explicationem alterius, An is qui oblitus satisfactionis sibi impositæ petit imponi sibi nouam debeat eadem peccata denovo confiteri, habes in præcedenti num. 42. & 43. huius libri.

CAPVT VIII.

De mutatione & diminutione satisfactionis acceptatæ à Poenitente.

SVMMARIVM.

- 85 Duo modi quibus per interpretationem potest satisfactio relaxari.
- 86 Satisfactio etiam si iuste imposita, & acceptata, mutari aut diminui potest à Confessario iusta de causa.
- 87 Quid in hac re amplius possit Confessarius qui satisfactionem impositam, quam alius.
- 88 Superior Confessarij potest satisfactionem ab eo impositam mutare, aut minuire.
- 89 Potest & Confessario equalis, ac etiam inferior.
- 90 Argumentum in contrarium, cum illius solutio.
- 91 Exceptio casus, in quo Superior sibi reseruet talem mutationem, aut diminutionem: aut poenitentia fuerit imposita ob peccatum reseruatam.
- 92 De satisfactionis relaxatione per indulgentias notanda pro praxi.
- 93 Ad relaxationem iusta satisfactionis sacramentalis, secundum probabiliorem sententiam requiritur iteratio confessionis peccatorum pro quibus imposita fuit.

QUæ huc pertinent sufficienter ad praxim possunt aliquot propositionibus comprehendendi. Quibus premitendum est, præter mutationem & diminutionem, de qua agimus, faciendam à Confessario, dari ipsius satisfactionis interpretationem, quæ non est actus potestatis Sacerdotalis;

lis, sed prudentia & doctrina: habetque in hac re locum duobus modis.

87. Altero, cum quis rationabiliter indicat clauem à principio errasse, seu impostam esse satisfactionem iniustam; idemque declarat Pœnitentem non teneri ad illam implendam. Altero, cum à principio quidem fuit iusta impostata, sed postea Pœnitens factus est impotens ad eam implendam; vel orta est alia causa sufficiens, quæ illam excuset: in quo etiam casu locus est interpretationi. Nam cum impotentia aliave causa excusandi sufficiens adest, reuera non tenetur Pœnitens mutationem postulare; quia ratio obligationis cessat in præcepto, quando ipsum cadit in actum, qui vel moraliter possibilis vel contentiens non est. Extra eiusmodi casus verò, non est Pœnitenti liberum ne quidem in melius, propriâ autoritate mutare illud quod in satisfactionem sibi à Confessario impostam acceptauerat; etiam si possit mutare illud de quo votum fecit: quia, vt bene ait Henriquez in 1. part. Theol. Moral. lib. 5. cap. 20. §. 5. homo per suam tantum voluntatem additus est voto; ad pœnitentiam verò implendam, adstringitur per sententiam Confessarii, tanquam Superioris sui.

88. Prima autem propositio de mutatione aut diminutione faciendi per Confessarium est. Iusta satisfactionem mutari aut diminui posse iusta de causa: nempe vt habet Nauar. in Enchir. cap. 26. num. 22. quia Pœnitens bona fide putat se tale implere non posse, aut non sine magna difficultate, aut periculo salutis animæ vel corporis.

Et probatur quia si in voto locum habent commutatio, & compensatio (per quam obligatio voti implendi tolli, etiam in totum, potest: cum adest iusta dispensandi causa) nihil est cur negetur habere quoque locum in satisfactione acceptata à Pœnitente. Debet verò iusta adeste causa: quia vt votum rationale, sic sententia iusta Confessarii accepta ita obligat, vt seruari omnino debeat, quando nulla causa subest cur eam mutari, aut relaxari oporteat. Quilibet enim Confessarius Iudex est absolutus, tanquam Christi Minister immediatus: qui vt soluere à culpa, sic ligare potest ad pœnam, vt bene argumentatur Sotus in 4. distin. 20. question. 2. articulo 3.

87. Ex quo sub finem eiusdem articuli aduerte, in commutanda aut diminuenda satisfactione, Confessarium qui illam imposuit non habere maiorem potestatem, quam ceteros Confessarios: nisi quod Pœnitente qui illam acceptauit, pro tali mutatione ad ipsum recurrente intra tempus, quo idem iudicium moraliter censetur adhuc durare, potest suam sententiam mitigare, sicut mitigasset antequam satisfactio acceptaretur à Pœnitente: tanquam durante adhuc iudicio, negotium nondum in rem iudicatam transferit. Tempus illud autem esse trium dierum, idem Sotus definit inquiriens; Si quis hodie vel heri quempiam absoluit, si que recurrit præsens, cras vel posttridie, quando adhuc in memoria sunt peccata; videtur idem iudicium durare. Sin autem longum tempus desit axerit, negotium videtur iam transire in rem iudicatam; & ideo non potest aliud facere Sacerdos qui satisfactionem imposuit, quam quod de alio Sacerdote dicitur. hæc ille satis rationi congruenter. Quamuis vt meminit à Vinaldo in priore parte Candelabri auræ cap. De satisfactio- ne numero 30. non defuerint qui plures dies assignarent per- mationi moralis iudicij, ad eum de quo agimus suffi- cienti: quod relinquatur prudenti pensandum ex inspectio- ne circumstantiarum; cum humili imploratione diuini au- xilij. Cæterum si nulla grauis necessitas in contrarium vrgē- ret, & Confessarius nihil apud se certi statueret posset, debe- ret, qui a iuris est, perinde agere in ea re cum Pœnitente, ac iuxta post dicenda, ageret alter, qui talem satisfactionem non imposuisset.

88. Secunda propositio est: satisfactionem à Pœnitente accep- tãram, quando iusta adest causa, mutari, aut diminui posse; tum ab eo, qui illam imposuit; tum ab ipsius Superiore. Hanc satis aperta ratio confirmat; quia licet Confessarius habeat à Christo auctoritatem præcipiendi satisfactionem; tale tamen præceptum est humanum; vt præceptum quod pendet à voluntate hominis; sicut lex Ecclesiastica est humana, etiam si feratur à Papa, qui suam potestatem habet à Christo: in præcepto autem humano, & is qui illud dedit, & Super-

rior ipsius (quandoquidem huius correctioni sententia il- lius subiicitur) potest dispensare: præsertim quando adest iusta dispensandi causa. Quare in præcepto quoque satisfaciendi, tam Confessarius qui illud dedit, quam Superior ip- sius dispensare poterunt: ita vt Pœnitentiam à Parocho impostam mutare, aut diminueri iusta de causa possit; tum idem Parochus, tum Episcopus ipsius; tum etiam Papa: & im- positam ab Episcopo; tum ipse, tum Papa.

89. Tertia propositio est, Ab æquali, imò & ab inferiori Con- fessario posse ex iusta causa mutari vel mutari satisfactionem à Pœnitente acceptatam. De hac est quidem difficultas aliqua; & in vtriusque partem auctores refert Suarez to- mo 4. disputat. 38. sect. 10. num. 4. Sed vt idem notat, ea est com- munis sententia, quæ probatur ex eo, quod talis modus minuendæ vel mutandæ pœnitentiæ, fit in vsu: vt Sotus, qui con- trariam partem sequitur, fatetur in citat. art. 3. sub finem. Deinde, quod omnes Confessarii respectu eorum peccatorum, in quæ iurisdictionem habent non impeditam, sint æqua- les in munere confessiones audiendi & absoluedi, cum proferant vltimam & definitiuam sententiam, tanquam immediati ministri, Christi. Quare sicut ad perfectam pote- statem Confessarii, atque ad perfectum Sacramentum pœnitentiæ vsu, maiusque remedium animarum, pertinet vt vnus & idem Sacerdos, iterata ei confessione possit muta- re impostam satisfactionem, vel de ea aliquid demere ob bonam dispositionem Pœnitentis (qui nimirum multo melius dispositus accedit quam prius: siue quia maiorem habet contritionem, siue quia aliis viis satisfecit, aut lucratus est indulgentias) sic etiam in diuersis Sacerdotibus sufficientem habentibus potestatem, idem contingere existimandum est. Quod confirmatur: quia Pœnitens antea factam confes- sionem iterare potest: vt eidem Confessario, sic & diuerso i- doneo, cuius prudenti iudicio, impositio satisfactionis per- inde relinquatur, ac si nondum de talibus peccatis facta es- set confessio. Istud enim iudicium tale est, vt ad bonum Pœ- nitentis ordinatum: in fauorem eiusdem, sit super eandem causam iterabile: non quidem per modum appellationis: sed per modum noui iudicij, æqualis iudicio præcedenti: quo- rum iudiciorum neutrum officit alteri: sed ipsum in sua in- tegritate relinquit: eo quod reus in pœnitentiâ foro, fauorem hunc obtineat, vt super illis de peccatis si velit se pius iudicari possit, siue ab eodem, siue à diuersis habentibus suffi- cientem iurisdictionem. Ac cum Deus sit contentus vna competenti satisfactione (iuxta illud quod dicitur non iudicare bis in idipsum 23. quest. 5. cap. Quid ergo ex Nahum, cap. 1.) Pœnitens ipse non tenebitur plures plurius illis iudiciis competentes pœnitentias sibi impositas implere; sed vnã quam libuerit: quod etiam Suarez notat in sequent. num. 7. sub finem.

90. Atque ex his satis, constat infirmum esse argumentum allatum à Soto pro contraria sententia. Nempe quod quilibet Sacerdos pœnitentiam iniungens sit Iudex absolu- tus, suo tantum superiori subditus, cum par in partem non habeat imperium: ideoque alius ipsi æqualis vel inferior, sententiam ipsius mutare nequeat. Responderet enim ex dictis constare, quod in hac iudicij iteratione par in partem non exerceat imperium: sicut nec idem exercet in seipsum. Nam posterius iudicium non instituitur ad derogandum priori; sed ad consulendum Pœnitenti, in cuius fauorem ta- lis iteratio conceditur; vt ei liberum sit pœnitentiam nouam præsentî dispositioni accommodatiorem suscipere, omittã eã quam in præcedenti confessione admiserat. Sic ergo fit (absque hoc, quod par in partem exerceat imperium, aut in- ferior in superiorẽ) prout Nauar. in Enchir. cap. 26. nu. 22. ex- pressit; vt Episcopus Pœnitentiam à Papa, & Parochus ab E- piscopo impostam possit iusta de causa mutare, aut dimi- nuere.

91. Excipe tamen cum Syluestro Confessio. quest. 27. & cum Rosella Confessio 2. num. 2. nisi certum sit, quod Superior re- seruauerit sibi talem mutationem, aut diminutionem: aut nisi crimen, pro quo imposita est pœnitentia, fuerit Superio- ri reseruatam: circa quod inferior sicut nihil potest quoad culpam, vt Pœnitentem ab ea absoluat: ita nec quoad pœ- nam, quæ per Ecclesiæ clauem imposita fuerit, eidem culpæ annexam: Vnde quia eiusdem potestatis clauium est absol-

vere à culpa & ligare ad poenam: sit vt inferior sicut circa ab-
solutionem à reſeruatōis, ita circa ſatisfactionem pro eis à Su-
periore impoſitam, nihil poſſit, niſi de ipſius licentia. Quam,
vt memorari auctores inquit, præſumitur dare, quando ipſe
non poteſt facile adiri, neceſſitasque vrget, vel vtilitas ſuadet
fieri ſatisfactionis ab ipſo impoſitæ commutationem aut di-
minutionem Videri poteſt Suarez in *ca. ſect. 10. num. 13. &
ſequent.* Atque addi ex Nauarr. loco citato, cum ſpes deſt
breui a deumdi Superiore, qui pro reſeruatōis impoſuit pœ-
nitentiæ, huius imple- tionem differendam eſſe potius, quã
ab alio Sacerdote faciendam ipſius mutationem vel diminutionem.
Cæterum non debet Confellarius præbere ſe faci-
lem in mutanda vel minuenda pœnitentiæ, quam alius impo-
ſuit: tum ne obſit bonæ æſtimationaliæ; tum ne pœnitenti-
bus præbeatur occaſio facilitatis non implendi ſuas pœnitenti-
as Potius ergo remittendi ſunt ad Confellarios qui illas
impoſuerunt, ſi commode adiri poſſint; ſin minus agendum
eſt iuxta antedicta.

92. Quarta propoſitio (pro qua plures auctores refert Suarez
in *præced. num. 16.*) eſt, Superiorem qui habet poteſtatem dan-
di indulgentias, poſſe pœnitentiæ ab alio impoſitam rela-
xare pro quantitate indulgentiarum quas dare poteſt. Ratio
eſt: quia per indulgentias remitti poteſt poena debita pro ali-
qua culpa. Ergo & tolli obligatio ſatisfactionis pro illa. Ad-
uertente autem incidenter, ex Nauarr. in *commentario De indul-
gentiis notabili 31. num. 9.* ex communiter recepta ſententiã
ab uſum eſſe, quorundam uſum, qui nullo vel ſuo vel Pœni-
tentiis muniti priuilegio, ei concedunt indulgentias. Nam in-
feriores Epifcopo nihil tale poſſe; niſi ex Superioris, id eſt,
Papæ vel Epifcopi priuilegio: patet ex *cap. Accedentibus. De ex-
cepſib. Prælat.* Ideoque audiendi non ſunt contra ſentientes,
quorum meminit à Vivaldo in *priore parte candelabri aurei. cap.
De indulgentiis num. 6.*

* Aduerte etiam quod loco cit. monet Suarez, poſſe per in-
dulgentias remitti pœnitentiæ impoſitas vt ſatisfactoriæ
ſunt, non prout ſunt medicinales: quia indulgentia non da-
tur in deſtructionem, ſed in ædificationem animæ. Tollere
autem medicinam: curatiuam peccati, magnum eſt detri-
mentum animæ. Quare non eſt ad id inſtituta poteſtas dan-
di indulgentias: neque ea intentione dantur. Vnde infert
idem author his temporibus, conſiderato modo quo pœni-
tentiæ imponi ſolent, raro vel numquam licere propter in-
dulgentias omittere impoſitas: vt pote quæ ordinariæ ſunt
leniſſimæ, & quæ vix ſufficiant per modum medicinæ præ-
ſeruativæ à peccatis in futurum: ac quæ requirantur ſaltem
ad Sacramenti integritatem, & ad obedientiam ſuo Iudici
exhibendam, atque ad alluſcendum bonis operibus. Vnde
ſuam poteſt ratio eius quod Henriquez habet in *ſua ſumma
multis auctoribus in margine citatis lib. 5. cap. 2. §. 6. lit. B.*
conſecuta indulgentia etiam plenarij Indulgentiæ, non debere
Pœnitentem ſe reputare liberum à pœnitentiæ iniunctæ
præcepto.

93. Reſtat dubium, An iterari debeat confellio peccatorum,
pro quibus impoſita eſt ſatisfactio, quando hæc iuſta de cau-
ſa minuenda eſt aut mutanda. De qua re Franciſcus à Victo-
ria *De Sacram. & Nauarr. in Enchir. ille num. 211. & hic cap. 26.
num.* ſentiant non eſſe neceſſariam talem iterationem. So-
tus verò in *4. diſtin. 20. queſt. 2. art. 3. ſub ſinem.* idem cenſet qui-
dem ſi clauis errauerit, id eſt, ſi prior Confellarius nimis im-
proportionatam peccatis aut Pœnitenti, pœnitentiæ impo-
ſuerit; quia tunc poteſt talis relaxatio extra confeſſionem
fieri: atque adeo fieri, à Sacerdote, non tantum vt Con-
fellarius eſt habens iuridicam authoritatem ea declarandi
quæ pertinent ad pœnitentis ſibi ſubditi conſcientiam; ſed
etiam vt pius doctor. Qua ratione ad ferendum rectum
iudicium, nihil is amplius requirit, quam vt ſufficienter
informetur de tota re: quod poteſt fieri ſine Sacramen-
tali confeſſione; & faciendum eſt ſi doctor qui conſulitur,
non eſſet Sacerdos; cum de ignotis nemo prudenter iu-
dicet. Si autem clauis non errauerit, ſed pœnitentiã fue-
rit debite impoſita, vult Sotus ne Superiorem quidem poſ-
ſe mutare aut minuere impoſitam, niſi audita confeſſione
peccatorum pro quibus impoſita eſt. Quod idem aſſerens
Suarez in *ead. ſect. 10. num. 8.* bene probat; quia in Pœnitentiã
foro, poteſtas eadem eſt ligandi ac ſoluendi. Quare ſic

ut Superior non poteſt extra confeſſionem ligare ſeu impo-
nere pœnitentiã Sacramentalem: ita nec poteſt ab illa ſol-
uere, ſeu illam mutare. Confirmatur: quia talis mutatio eſt a-
ctus iuridicus iudicij fori pœnitentialis: ſicut & impoſitio,
quæ per eandem auferitur. Requirit ergo Sacramentalem
confeſſionem; ſine qua prædictum iudicium eſſe non
poſſe, ſatis declarauit Concilium Tridentinum ſeſſio. 14.
cap. 5.

APPENDIX.

De indulgentiis, cuius prima pars eſt de illis ſe-
cundum ſe.

HACTENVS dicta de ſatisfactionis relaxatione, exi-
gunt vt per modum appendix adiuſtam adiuſtam adiuſtam
tum de luratione indulgentiarum, quibus ſuppletur ſatis-
factio à nobis iuſto Dei iudicio ſubeūda pro peccatis noſtris.
Suppletur inquam, dum per poteſtatem in Eccleſia reſerua-
ta; Chriſti ſatisfactio ſic nobis applicatur, vt pœnẽ quas ille per-
tulit, in iudicio ipſo diuino admittantur in compensationem
illarum quas ex rigore iuſtitie deberemus pro peccatis no-
ſtris ſuſtinere. Atque Bellarminus in *cap. 1. libri prioris de indul-
gentiis & Henriquez in ſumma Theologiæ moraliſ inſtitio libri 7. re-
ferunt magno numero doctores de indulgentiis tractantes,*
quæ b. noui ſitæ acceſſerunt Gregor. à Valentinum in ſpeciali
libro de illis edito, tum ad D. Thomam *tom. 4. diſput. 7. queſt.
20. & Franciſcus Suarez tom. 4. diſput. 49. & ſequentijs.*
Conſiderandæ ſunt autem ſecundum ſe primo; deinde quo
ad conſeſſionem; & tandem quoad acquisitionem earum.
Atque de ipſis ſecundum ſe poteſt ad præxim nobis propoſi-
tam ſufficere, vt declarati uominis, ea tradantur ex quibus
pendet reſ per ipſum ſignificata, quidque eadem reſ ſit, deſi-
nitione explicetur.

CAPVT IX.

De nomine indulgentiæ, & iis ex quibus ipſa
pendet.

SVM MARI VM.

94. Qua acceptione nomen indulgentiæ ſumatur in hac tractatio-
ne.
95. Homo peccans ſit reus culpa, ſimul & poena: non tamen liberatus
omnino à culpa, ſimul liberatur omnino à poena.
96. Homini iuſti (Chriſto excepto) bona opera meritoria ſunt tan-
tum operanti: ſatisfactoria vero alijs quoque poſſunt eſſe.
97. In Eccleſia eſt theſaurus ſatisfactionum, non modo Chriſti, ſed etiam
Sanctorum.
98. Eadem ſatisfactiones nobis applicari poſſunt, & prodeſſe.
99. Ratio qua id probatur.
100. De ſatisfactionibus Sanctorum quatenus poſſunt nobis applicari,
monita notanda.
101. Poteſtatem eſſe in Eccleſia datam à Chriſto concedendi indulgentias,
Concil. Trident. & decretis & conſirmat.
102. Concedi poſſunt indulgentiæ extra Sacramentum.

DE nomine indulgentiæ notandum eſt, ex vi vocis ſigni-
ficare lenitatem quandam, præſertim patrum erga fili-
os; & ſummi apud prophanos auctores, tum in malam partem,
vt idem ſit quod blanda & licentioſa permiſſio: ſive vt
Quintilianus *lib. 1. Rethoric. inſtit. cap. 2. in c. prætorij* molliſ
eductio: tum in bonam partem, vt ſit quædam lenitas &
clementia, qua homo ab ijs quos habet ſibi obnoxios, non
exigit omnia ſecundum rigorem iuſtitie: quo modo ſumit
Cicero ad Atticum, cum dixit. Cæſarem pro ſua indulgentia
in omnes, probaturum ſpero. Ad rem autem præſentem id
nomen non eſt tranſlatum, habita ratione prioris acceptionis,
quaſi indulgentia hic ſignificet aliquid permiſſum in Ec-
cleſia contra legem Dei, vel peccandi licentiam ab Eccleſia
conceſſam: qua indulgentia de qua hic agitur reſpicit peccata
præterita; denotans quandam eorum relaxationem, in qua
cernitur iuſtitia coniuncta cum miſericordia. Indulgentia
autem, acceptione illa profanã, reſpicit peccata futura, deno-